



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dissertationes Ad Jus Publicum Romano-Ecclesiasticum

Bessel, Johann Franz

Coloniæ, 1715

VD18 14847493

§. III. De Archi-Episcope Et Electore Coloniensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61383](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61383)

suetum primum Tullensem episcopum misisse perhibetur. Qui pariter licet imperio non amplius subfit, remansit nihilominus sub jurisdictione Archiepiscopali Trevirensi, per dictum instrumentum pacis. Idem dicendum est de

Episcopatu Verdunensi.

Qui anno 1552. per Henricum II. Galliarum Regem occupatus, & quoad politica ab Imperio separatus, quoad ecclesiastica vero remansit subjectus Archiepiscopo Trevirensi.

§. III.

DE ARCHI-EPISCOPO ET ELECTORE COLONIENSI.

SUMMARIUM.

1. Habet tertiam ab Imperatore dignitatem. 2. Refertur initium hujus Archi-episcopatus. 3. Recensentur jura & privilegia hujus Archi-episcopatus. 4. Ejus ditioes & territorium quodnam sit. 5. Ejus officiales hereditarii. 6. Episcopatus Monasteriensis initium refertur. 7. Ejus officiales hereditarii. 8. Ejus territorium & ditioes. 9. Episcopatus

Leodiensis, unde dicatur & ejus initium quodnam fuerit. 10. Ejus territorium & ditioes. 11. Episcopi titulus. 12. Initium episcopatus Osna-brucensis. 13. Quidnam conventum circa eundem sit per pacem Osna-brugo Monasteriensem? 14. Quos & quot aliat Canonicos. 15. Episcopatus Mindensis,

1. Tertiam ab Imperatore in imperio Romano-Germanico obtinet dignitatem Archi-episcopus & Elector Coloniensis.

2. Hujus sedis initium refertur ad tempora S. Materni, qui primus ibidem episcopus fuisse perhibetur anno post Christum 88. adeo ut ecclesia Coloniensis in suo vigore & flore numeraverit annos 1626. primo igitur Colonia insignis fuit episcopatu, usque ad annum 747.

adeo ut per annos sexcentos quinquaginta novem numeraverit episcopos 24. tandem hæc sedes episcopalis accepit jura Metropolitana & per anno 251. numeravit Archi-episcopos 15. usque dum Archi-episcopi Colonienses anno 998. simul honorati & insigniti sint prerogativa Electorali, & proinde per annos 716. numeraverit Archi-episcopos Electores 48. ad hunc Archi-episcopalem Electoratum per

per Breve Apostolicum habitatus fuit & electus

Eminentissimus ac Serenissimus Elector,

D. JOSEPHUS CLEMENS, Antea episcopus Frisingensis & Ratisbonensis & Ducibus Bavariz.

Hujus Archi-episcopatus Electoralis jura & prerogativa sunt:

3 1. Quod sit Archi-Cancellarius per Italiam.

2. Item secundo loco votum suum proponit in electione Regis Romanorum. *A. B. c. 4. §. 3.*

3. Interdum coronat Imperatorem, nimirum si coronatio fiat in loco sub Archi-diocesi Coloniensi.

4. In sua Diocesi & provincia, & extra provinciam suam, & tota Italia dextrum Cæsaris latus claudit *A. B. c. 3. §. 2.*

5. Ejus subditi privilegiati sunt contra Rotwilense, & alia extranea consistoria, tam in realibus quam personalibus actionibus.

6. Item hodie gaudet privilegio de non appellando illimitato.

7. Inter alios titulos utitur etiam titulo Ducis Westphaliae & Angariae, quas Ditiones munificentia Frederici Imperatoris anno 1180. contulit ecclesiae Coloniensi. *Hermes in Fastis, Jur. Publ. c. 6. §. 9.*

4 Ditiones & territoria Archi-episcopi Electoris Coloniensis sunt:

1. Archi-episcopatus Coloniensis superior & inferior, das Ober- und Unter, Stifft / qui insignes habet Satrapias.

2. Ducatus Westphaliae & Angariae.

3. Comitatus Arensbergensis, qui ab ultimo & fine haerede masculino defuncto hujus nominis Comite fuit Archi-episcopatus venditus anno 1368.

4. Comitatus Hilicrodenfis.

5. Comitatus Hochstettenfis.

6. Civitates Marienstand, Rattig, Rems, Schonstein, Wiser & Zeltlein.

7. Alpen, Gelderdick, Issum, Lidberg, Mensel, Wied, Comitatus Laols.

Officiales Haereditarij sunt: 1. Haereditarius Dapifer est Comes de Manderscheid in Blanckenheim. Haereditarii Mareschalli sunt Comites de Salms in Reifferscheid, Haereditarius Camerarius est Nobilis Raizius de Frenz.

Inter Electoralis hujus Archi-episcopatus suffraganeos 1. venit

Episcopatus Monasteriensis. Das Hochstift Münster.

Hujus episcopatus initia referuntur ad tempora Caroli magni fundatoris ejusdem, circa annum 788. primitus erat hic episcopatus exemptus, sed demum sub annum 1180 factus fuit suffraganeatus Archi-episcopi Coloniensis. Est sane hic episcopatus inter potentissimos Germaniae referendus, imo dubitem: an potentior sit quispiam episcopus Germanus, qui adeo numero-

U u 2

mero-

merosum alit militem, nisi forte Herbipolensis teneret paritatem.

Primum hic fuisse episcopum Ludgerum, quem in ordine episcoporum sexagesimus primus sequitur:

Reverendissimus ac Celsissimus
S. R. I. Princeps ac Dominus,
D. FRANCISCUS ARNOLDUS,
Episcopus Monasteriensis & Paderbornensis.

7 Hujus episcopatus officiales hereditarii sunt 1. Barones de Droste, Dapiferi. 2. Barones de Mordien in Falckenhoff, sunt hereditarii Marechalli. 3. Barones de Galen sunt hereditarii Camerarii.

8 Episcopatus hic in Westphalia obtinet Burgraviatum Stromberg. Comitatum Vecht cum insigni civitate Monasteriensi, & plurimis aliis satrapiis ac ditionibus. Ejus fortalitia sunt Coesfeld, Vecht, Meppen, Aarhausen, Alen &c. anno 1671. hic episcopatus alebat 30000. conscriptos milites; unde episcopatus hujus reditus ac Proventus colligere licet.

Alter in ordine suffraganeorum Colonienium est:

Episcopatus Leodiensis.
Das Bisthum Lüttig. oder
Liege.

9 Qui episcopatus nomen suum traxit a Metropoli Leodio, initium autem sumpsit a S. Materno circa annum 101. Sedes episcopalis primo

fuit Tongria, in Tongern, dein Trajecti, & denique Leodium translata. Inter hujus sedis episcopos ordine nonagesimus tertius electus fuit anno 1694.

Eminentissimus ac Serenissimus
S. R. I. Princeps Elector
D. JOSEPHUS CLEMENS,
de quo supra.

Inter Potentissimos Germania¹⁰ episcopatus & Principatus est Leodiensis, equidem inter ditiones suas numerat ingentem hanc civitatem Leodiensem. 2. Fontalitium Huy, in quo episcopus aulam & curiam habet. Marchionatum Franchimontanum, Comitatum Loos, Tongern, & plurimas alias ditiones, adeo ut ad hunc episcopatum spectare communiter dicantur 14. urbes muris circumdatae, 50. Abbatia, 1700. oppida.

Episcopus se scribit Principem¹¹ Leodiensem & Ducem Bovillonium, Prinzen von Lüttig und Herzogen zu Bovillion.

Tertius subest Archi-episcopo Colonienfi suffraganeus

Episcopatus Osnabrucensis.
Das Bisthum Osnabrück.

Qui initium sumpsit sub annum 776. fundatore Carolo Magno, primus fuit episcopus Osnabrucensis Witho, vel Guitho. Post quem in ordine sexagesimus sequitur & electus fuit anno 1698.

Emi

Eminentissimus ac serenissimus
S. R. I. Princeps Elector,
D. CAROLUS JOSEPHUS
IGNATIUS.

Dux Lotharingæ, de quo supra.

13 Quoad hunc episcopatum est advertendum, quod per pacificationem Osnabrugo-Monasteriensem de anno 1648. conventum fuerit, ut in hoc episcopatu alternativè succederent Catholici & Lutherani, adeo, ut mortuo Catholico succedat Lutheranus, & vicissim; Lutheranus tamen eligendus, debet necessario assumi ex domo Brunsvicensi. Regnante autem Lutherano, expeditiones & causæ ecclesiasticæ tractantur per Archi-episcopum Coloniensem.

14 Episcopatus hic canonicos cathedralis alit 25. inter quos hæcenus fuerunt tres Lutherani.

Officialem hæreditarium habet solummodo unicum, quem vocant *Landes-Drosten* / quod officium pertinet ad illustrissimam familiam de Bahe in Barnau.

Inter suffraganeos ultimò venit:

Episcopatus Mindensis.
Das Bisthum Minden.

Initium traxit à fundatore Carolo¹⁵ magno circa annum 708. quam episcopalem sedem primus obtinuit Herimbertus. Ultimus verò episcopus Mindensis, Catholicus & in ordine quinquagesimus nonus erat Franciscus Wilhelmus,

Comes de Wartenberg, qui obiit anno 1648. Qui episcopatus per pacem Westphalicam fuit secularizatus & Domui Brandenburgicæ sub titulo Principatus cum voto & sessione in Imperio, incorporatus.

Post Archi-episcopos Electores S. R. I. olim primus veniebat Archi-episcopatus Magdeburgensis, qui etiam Germaniæ Primas (scilicet in spiritualibus) audiebat; igitur hic referendum censui, quis fuerit & quando sit extinctus.

§. IV.

ARCHI-EPISCOPATUS MAGDEBURGENSIS.

Das Erz-Bisthum Magdeburg.

SUMMARIA.

1. Archi Episcopatus Magdeburgensis quando fundatus, & quid circa eum sit notandum. 2. Notantur quedam circa Episcopatum Merseburgensem.

3. Describitur Episcopatus Naumburgensis. 4. Refertur Episcopatus Misnensis. 5. Brandenburgensis. 6. Havelburgensis.

Uu 3

Sumpfit